

ASOCIAȚIA ROMÂNĂ PENTRU STRÂNGEREA LEGĂTURILOR CU U. R. S. S.
„CARTEA RUSĂ“

TELEGRAME : CARTRUSĂ BUCUREȘTI

Nr. 3991

RED. MAGH.
ME/sm.

București, I 1948 junius 23.

Str. Nicolae Filipescu 55
Telefon : * 2-65-85, 2-72-41, 2-72-96

T.
Lukács György elvtársnak,
B U D A P E S T .

Mélyen tisztelt Lukács Elvtárs !

Engedje meg nekem, több mint 30 éve olvasójának és hívének, hogy kéréssel forduljak az Elvtársához.

A Romániai Állami Kiadó igazgatója, Petru Năvudaru elolvasa valahol az Elvtárs egy cikkét s azóta nem hagy nyugton, hogy kerítsem meg neki akár a föld alól is "mindazt, amit Gheorghe Lucaciu valaha is irt" s ami német, vagy francia nyelven olvasható. Sajnos Romániában az Elvtárs írásaiból forgalomban semmi sincs s ezért legyen szives segítségemre lenni abban, hogy Năvudaru elvtárs kérését teljesíthessem. Engedje Lukács Elvtárs figyelmébe ajánlanom azt a tényt, hogy Petru Năvudaru a romániai könyvkiadás vonalán nagyon felelősségteljes munkát végez s így Lukács Elvtárs, kérésem teljesítésével közvetve hasznos szolgálatot tesz Románia dolgozóinak is.

Ha az Elvtársnak egyes munkái csak egyetlen példányban volnának meg, megkérem, legyen szives legépeltetni őket. Az ezzel felmerülő költségeket, küldeményének vétele után természetesen azonnal küldjük. Egyben arról is fogunk gondoskodni, hogy a Romániai Állami Kiadó magyar osztálya, amelyet most szerveznek, minden kiadványát megküldje Lukács Elvtársnak.

Bizva benne, hogy nagy elfoglaltsága közepette is módot talál arra, hogy kérésünket teljesítse, vagyok

Összinte elvtársi nagyrabecsüléssel és szeretettel

M. P. Málkó

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

3

144230-1301/1

Rezi elintend level

N

Mélyen Tisztelt Lukács György Eltárs!

Ugy látom, annak a törvénynek, hogy megbánjunk azt, aki jót tett velünk, még mindig érvényesülnie kell. Az Eltárs, anélkül hogy valaha is látott volna, több mint négy évtizede szakadatlanul jót tett velem. Az első világháború óta olvasója vagyok. Az a nagy gondolata, hogy Madách minden mélység híján levő író, mert nem érti sikerét annak, hogy a dolgok végére járjon, megrázó hatással volt rám s azóta is milyen bőkezűen ajándékozott meg az Eltárs szelleméből. I ha a Madáchról szóló gondolata óta megismerkedtem is azokkal a gondolattal, hogy világot, megmagyarázása helyett, meg kell változtatni, az Eltárs akkori gondolata sose vesztette el előttem érvényességét és időzerűségét. Mert ha a világ megmagyarázhatatlan is és valóban meg kell változtatni, meggyőződésem, hogy hamarabb és jobban változtatnák meg az olyan emberek, akik nem olyan könnyen tudnak beleenyugodni megmagyarázhatatlanságába s akkor is keresik a megtalálhatatlant, ha tudják, hogy az. Azt hiszem az ilyen keresés, ha céltalan is, de nem eredményte-

len, humanizálja, leninizálja az embert s kétségtelen, hogy minden ezen fordul meg.

Mivel bántottam meg az Elvársat?

Tizenkét évvel ezelőtt, amikor a Szovjetunióból hazajöttem, Petre Navodaru elvárs, az Állami Kiadó akkori igazgatója, lelkesedéssel beszélt nekem az Elvárs műveiről, amelyek közül néhányat németül olvasott. Panaszkodott, hogy újabb munkáihoz nem tud hozzájutni. Mivel az Elvárs irányában kaplált szeretete és nagybecsülés szinte volt, megígértem neki, hogy írok az Elvársnak s megkérem, hogy legújabb munkáiból küldjön kölcsön egy-egy példányt. Az Elvárs teljesítette kérésemet. Kötelességgem, amelyet az elküldött könyvek visszajuttatására vállaltam, tizenkét év óta van elintézetlenül a jegyzetkönyvemben és a lelkiismeretemen, sőt annak reménye nélkül, hogy valaha elintézetem. Navodaru elvárs rövidesen elkerült az Állami Kiadótól s érdeklődésemre azt válaszolta, hogy a könyveket utódának adta. Ez viszont az állítja, hogy nem kapta meg. Kétségtelenül valami fatalis félreértésről lehet szó, mert mindkét elvárs becsületes ember. Nyilván a munkahely átadásának lázában kallódhattak el a könyvek, vagy tette valaki a kezét rájuk.

Az azóta eltelt 12 esztendő alatt Navodaru s én is háztalammal vártuk, hogy

a könyvek az üzletekben kaphatók legyenek,
amely esetben Navodaru rögtön megvette s én
visszaküldtem volna őket. Sajnos, a papír egyelőre
az idézet-erkölitikusok munkáira kellett, ame-
lyekből csak az idézetek maradnak majd meg.
Az Elhárás ellen intézett otromba támadásait-
ról is megmondja még véleményét az idő, amely
nem hagyja majd helybe egy gondolkodó hi-
móru, hogy az Elhárás összegyűjtött művei nem fo-
rognak közkezen, de eljön még annak az ideje
is.

Öröminden bánt, hogy az Elhárás mély em-
beriségét, amellyel annak idején a könyveket
elküldte, hálátlansággal vagyok kegyetlen vi-
szonozni. Mint öreg ember, nem tudom, meddig
viszem még s mivel a könyvek vissza nem
juttatása nyomja a lelkiismeretemet, meg sze-
retném kérni Lukács elhárását, legyen része
megbocsátani nekem és felmenteni kötele-
lességem teljesítése alól.

Hogy szimbolikusan én is adjak ce-
rébe egy fillérnyit, ideírom egy ötletemet, amely
a sorok rovása közben támadt. Lukács elhárás
végtelen nagy szolgálatot tenne annak az
ügynek, amelyet serdülő korától kezdve olyan
becsületesen és fáradhatatlannal szolgál, ha
megismá a humanizmus szerepét a világirodal-
omban. Egyre jobban meggyőződöm az erköl-
csiség, tehát az emberiség nemzetgazdasági
jelentőségéről s ezzel kapcsolatban arról, hogy
gyakorlatunk humanizálása döntő kérdése

1641 30-1301/3
1959. 11. 6.

a szocializmus nemzetközi tekintélyének és győ-
zelmének. A humanizmusnak a világirodalomban
betöltött szerepe ismertetésével, az elvtárs ha-
salmas feqyvert adna kézbe embereink nevelé-
sére, felhívna a figyelmet a humanizálás
sorsdöntő jelentőségére és meggondolkoltatná
azokat, akiknek módjuk van a közélet be-
folyásolására. Kérem Lukács elvtársat, ne ve-
gye rossz néven, hogy ezt az ötletemet ide-
írtam. Az ember arról beszél, ami fáj neki,
aminek hiányát érzi.

Szívóól kívánom Lukács elvtársnak,
hogy legyen egészséges, éljen sokáig és érje
meg annak a szellemnek diadalmaskodását,
amelynek hatalmas életét szentelte.

Mélységes szerelettel
és tisztelettel

Bucuresti, 1959. november 6.
Str. Căraiale 3. III. 7.

Neumann-Máthé Ernő